

SAKSBEHANDLER
Ingunn Holm

VÅR REF.
14/00459-12

ARK. Forvaltningsarkivet
865.2

DERES REF.

INNVALGSTELEFON

+47 98202805

DERES DATO

VÅR DATO

10.10.2014

TELEFAKS

+47 22 94 04 04

postmottak@ra.no

www.riksantikvaren.no

Statoil ASA

4035 STAVANGER

Statoil ASA - Johan Sverdrup feltet - Eksportløsning for olje og gass - Riksantikvarens merknader til høring av konsekvensutredning

Riksantikvaren viser til brev fra Statoil ASA, datert 22.9.2014 om ovenfor nevnte sak.

Riksantikvaren uttaler seg her om kulturminnehensyn i sjø, med særlig vekt på forholdene utenfor territorialfarvannet. Når det gjelder kulturminner på land, viser vi til Hordaland fylkeskommune.

Veiledning til PUD og PAD utgitt av OED 25.2.2010 er et supplement til petroleumsloven med forskrifter. Riksantikvaren viser til veiledning til konsekvensutredningsdelen av PUD/PAD hvor det heter at "*formålet med bestemmelsene om konsekvensutredninger er å klargjøre virkningene av en utbygging eller anlegg på miljø, inkludert kulturminner og kulturmiljø, naturressurser og samfunn.*"

Det er utarbeidet en egen kulturminnerapport som tar for seg både kulturminner under vann og kulturminner og kulturmiljøer på land. Resultatene fra denne rapporten er integrert i selve konsekvensutredningen. Riksantikvaren er fornøyd med arbeidet som er gjort.

Kulturminner innenfor territorialfarvannet har en sterk beskyttelse i kulturminneloven. Når det gjelder tilstøtende sone har man i kulturminneforvaltningen lagt samme rettspraksis til grunn som innenfor territorialfarvannet. Dette er begrunnet i LOV av 27. mars 2003 nr. 57: *Lov om Norges territorialfarvann og tilstøtende sone*, § 4 tredje ledd. Man har videre hentet støtte for dette synet i Havrettskonvensjonens (UNCLOS) artikkel 303(2). Utenfor 24 nautiske mil utgjør folkeretten et generelt grunnlag for å hevde at kulturminner har et visst vern. For petroleumssektoren er bestemmelsene i petroleumsloven, med forskrifter og vilkår for utvinningstillatelser, de viktigste reguleringene av forholdet til kulturminner utenfor territorialfarvannet.

Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet presiserte i 2006 følgende i vilkåret i miljøkravene til nye utvinningstillatelser: *I forkant av fysiske inngrep i havbunnen pålegges rettighetshavere, i samråd med Riksantikvaren, å avklare forholdet til kjente kulturminner og foreta nødvendig kartlegging av kulturminner i leteområdet der dette ikke tidligere er gjennomført. Om det registreres kulturminner i planleggingsfasen eller senere, må avbøtende tiltak, eventuelt utgravning eller dokumentasjon og flytting av kulturminnet, gjennomføres i samarbeid med kulturminneforvaltningen.*

Det har vært gjennomført kartlegginger av havbunnen, og resultatene er brukt i konsekvensutredningen.

Deler av rørtraseen vil ligge i områder med vanddyp grunnere enn 140 m. Disse områdene har vært tørt land mot slutten av siste istid, med et visst potensial for funn av spor etter menneskelig aktivitet fra denne tiden. Funn av slike spor vil være av stor vitenskapelig interesse nasjonalt og internasjonalt. Kartlegging av slikt potensial kan best gjøres gjennom analyser av bunnsedimenter for identifisering og analyse av paleomiljø.

Før det gjøres tiltak på havbunnen, i form av rør, samt andre inngrep som for eksempel mudring, graving, spyling eller massedumping, skal forholdet til kulturminner klareres. Det er hensiktsmessig så tidlig som mulig å kontakte kulturminneforvaltningen for å klarlegge om tiltaket vil komme i kontakt med kulturminner under vann.

Videre gjør Riksantikvaren oppmerksom på at finner av skipsfunn m.m. plikter å melde disse til vedkommende myndighet jf. Kulturminnelovens § 14 tredje ledd.

Vennlig hilsen

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Leidulf Mydland (e.f.)
seksjonssjef

Ingunn Holm
seniorrådgiver

Kopi til: Rogaland fylkeskommune, Postboks 130 - Sentrum, 4001 STAVANGER/
Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum, Haakon Shetelig's plass 15 Postboks 7800, 5020 Bergen/
Hordaland fylkeskommune, Postboks 7900, 5020 Bergen/ Klima- og miljødepartementet,
Postboks 8013 Dep, 0030 Oslo/ Det Kongelige Olje- og energidepartement, Postboks 8148 Dep,
0033 OSLO